

No t'emocionis... Escolta! L'ús de la música en l'educació emocional (Extret del article original)

Josep Gustems, dr. en pedagogia

Caterina Calderón, dra. en psicologia

La música comprèn tant la creació com la recepció. La raó per la que la majoria de nosaltres participem en una activitat musical –ja sigui compondre, interpretar o escoltar rau en la capacitat que té la música de suscitar en nosaltres emocions profundes i plenes de sentit. Certament aquestes no són les úniques raons, doncs una gran quantitat d'activitats musicals són també activitats socials. No oblidem que la música és una art practicat d'una o altra forma per una gran part de la ciutadania. Cada comunitat té les seves institucions on formar-se musicalment: conservatoris, acadèmies... i de manera més informal però molt efectiva, tenim les bandes, els orfeons, les corals, les rondalles, els esbarts i els grups de balls folklòrics.

La música és, amb diferència, l'activitat preferida pel jovent de casa nostra, encara que les enquestes no es refereixen només a la pràctica musical en si sinó al gust per escoltar o participar en activitats on apareix la música, com la dansa o el ball. Així, doncs, programes de ràdio o TV dedicats a la promoció o concurs d'intèrprets aconseguen shares d'audiència dignes d'elogi. De tota forma, no hem d'oblidar que així com la música és font de goig pels qui la disfruten també pot ser font de frustració i enuig per part dels qui l'estudien i fins i tot de qui es veuen forçats a escoltar-la sense desig. Els gustos musicals són molt personals i provoquen grans empaties i grans desavinències entre els membres d'un grup: en determinades edats, coincidir en ser fan d'algun músic o grup musical és prou motiu per a pertànyer a un grup o per iniciar o enfortir una amistat.

UNA APROXIMACIÓ AL FENOMEN MUSICAL

La Música es la inminencia de una revelación, que no se produce (J. L. Borges). La música és un fenomen complex, difícil de definir des d'una perspectiva neurobiològica. Des del punt de vista perceptiu es produeixen en ella variacions combinades de pràcticament tots els paràmetres acústics, de forma simultània i successiva, acords dintre de conjunts d'acords i conjunts de timbres inserits en marcs harmònics canviants i dinàmics. Des del punt de vista executiu, la música requereix el desenvolupament i la integració de programes motrius complexos i elevats nivells de competència en tasques visoespacial, seqüencials i propioceptives en relació amb tasques motrius concretes.

Finalment, existeix una qualitat musical especialment rellevant per a determinats sectors de músics professionals, com els directors o els compositors. Es tracta de la memòria tonal, o memòria per a configuracions seqüencials de tons, i de la imaginació auditiva, entesa com a representació auditiva musical en absència del so físic.

[...]

S'ha relacionat la dedicació a la música amb el desenvolupament de determinats tipus de memòria o amb l'execució de determinades tasques cognitives. En aquest sentit l'execució de tasques sensoriomotrius fines es pot adaptar a la velocitat de la música, de forma que seqüències tonals ràpides l'acceleren, encara que no es modifiqui en funció d'un metrònom. Tanmateix, la realització d'una prova de matemàtiques es veu incrementada per l'audició de música de Bach o de Mozart.

De tot això es conclou que l'audició i interpretació musicals desenvolupen aptituds motrius, perceptives i cognoscitives i activen processos afectius i de socialització, fins el punt de que s'ha considerat l'activitat musical com un sistema d'introducció en el marc cultural.

Pensem que una de les característiques més significades del cervell humà és precisament la seva capacitat per a modificar la seva pròpia estructura i funció en resposta a l'experiència a la que se'l sotmet. Aquesta plasticitat és present a tot el cervell, però presenta una clara especialització regional, amb una precisa topografia sensorial, motora i associativa, de tal forma que l'estimulació d'una àrea influeix no solament en el desenvolupament d'aquesta àrea concreta, sinó sobre el desenvolupament general del cervell.